

Van : Bruno van Moerkerken
Aan : D66 fractie Amsterdam-Centrum
Datum : 27 juni 2008
Status : indienen deelraad

Onderwerp : Afgesloten stegen openen

Achtergrond en inleiding

Het DB heeft zichzelf verplicht deze periode 20 nu afgesloten stegen open te stellen. Deze notitie bevat enkele voorstellen in deze richting en ter algemene verbetering van het aanzicht.

Vorbereiding

Als basis voor deze notitie heb ik onder meer met Frank Sol (stegenkenner) en Fred Rietkerk (SAC) een paar tochten langs en door een aantal stegen in het Wallengebied gemaakt. Hieruit kwam een aantal mogelijkheden voor openstelling naar voren. Voorts ben ik in de historie van het gebied gedoken en heb ik het stegen netwerk in Venetië bestudeerd.

Historie

Het Centrum van Amsterdam telt vele stegen en gangen. In vroeger tijden waren het er nog veel meer. Vele hiervan zijn in de loop der jaren verdwenen, opgeslokt in de bebouwing. Andere zijn in de jaren '80 met hekwerken afgesloten van de openbare ruimte. Ik ga in deze notitie niet verder in op de historische context; daar zijn al boeken en notities over vol geschreven. Ik ga ervan uit dat het stadsdeelbestuur er van overtuigd is dat het huidige stegenbestand gekoesterd en beschermd dient te worden.

Sommige afgesloten stegen zijn omgevormd tot een soort private patio's bij de woningen die een ingang hebben in die steeg. Als voorbeeld noem ik hier de Suikerbakkersteeg. Andere stegen, zoals bijvoorbeeld de Elleboogsteeg, zien er totaal verloederd uit en zijn in de loop der jaren volgehangen met airconditioning apparatuur en dikke afvoerleidingen (Figuur 1 en Figuur 2), ook dienen ze als opslag voor overtollig materiaal en grofvuil; een trieste aanblik (Figuur 3).

Weer andere stegen dienen uitsluitend als fietsenstalling voor de bewoners (Waterpoortsteeg, Figuur 4) of als privé parkeerplaats (Figuur 5).

Voorgestelde Projecten

Straatnaamborden

In veel stegen ontbreken de straatnaambordjes. Voor het in stand houden van de stegen is het belangrijk dat ze herkenbaar zijn. Ook als ze afgesloten zijn geeft het vertrouwde blauwe bord tenminste nog aan dat de steeg bestaat en feitelijk ook gewoon openbare ruimte is.

De namen van de stegen zijn bekend, dus dit is een vrij eenvoudige actie. Het zou leuk zijn om de straatnaamborden te voorzien van een korte uitleg over de herkomst van de naam. De meeste steegnamen verwijzen naar historische omstandigheden op die locatie. Korte uitleg daarover is daardoor van extra toeristische waarde.

Opknapbeurten

Stegen die voornamelijk niet in aanmerking komen voor openstelling moeten dringend een onderhoudsbeurt krijgen. Deze moet omvatten, bovengenoemde straatnaamborden, als wel een nieuw hekwerk en een flinke schoonmaakbeurt.

Momenteel heeft elke steeg wel een ander soort hekwerk, al dan niet voorzien van bellentableau of postvakjes. Graffiti en vuiligheid maken het beeld van verloedering compleet (Figuur 6).

Het hekwerk voor alle stegen die (deels) afgesloten blijven moet uniform zijn, en transparant, zodat te allen tijde duidelijk is dat hier een steeg is, behorend tot de openbare ruimte en die in principe ooit weer open gaat voor het wandelend publiek. Ook dient er gehandhaafd te worden op wilde groei van schoorstenen en airconditioning installaties.

Pilot: Openstellen van enkele stegen (Figuur 7)

Openstellen route Vredenburgsteeg – Spooksteeg – Waterpoortsteeg

Dit is echt stegen-openstellen voor beginners!

Deze drie stegen liggen in elkaars verlengde en vormen een mooie verbinding tussen de Oudezijds Voorburgwal en de Geldersekeade.

Extra attractie is de passage over de nu afgesloten brug over de Oudezijds Achterburgwal met een prachtig uitzicht richting de Oudezijds Kolk (Figuur 8). Evenzo kan men genieten van het uitzicht op de Vredenburg. Het cultureel/toeristisch aspect is hierdoor een belangrijke factor.

De stegen zijn recht, relatief breed en kort waardoor het veiligheidsaspect onder controle lijkt. Op de kop van de Oudezijds Achterburgwal is een terras van café The Globe. Het mooie uitzicht en dit terras zorgen voor voldoende aan- en doorloop (Figuur 9 en 10).

De benodigde aanpassingen in de stegen zijn minimaal. Hekken weg, bezem er doorheen en het is klaar. Er moet wel een oplossing worden gevonden voor de postvakjes en de geparkeerde fietsen in de stegen. Wellicht kunnen er langs het water wat nietjes worden geplaatst. Het postvakjesprobleem is oplosbaar doordat de postbesteller gewoon de stegen in kan wandelen en aldaar bij elke deur terecht kan..

Openstellen Wijngaardstraatje

Deze is voor gevorderden.

Deze steeg loopt min of meer parallel met de Nieuwebrugsteeg, tussen de Warmoesstraat en de Oudezijds Voorburgwal.

Ook deze steeg is recht en breed. De steeg is wel vrij lang, met veel blinde muren of onaantrekkelijke ramen. Deze steeg kan je niet zonder meer openstellen; hier is meer voor nodig. De kunst kunnen we afkijken van het Venetiaanse model (zie hieronder¹). Wat ze daar kunnen, kunnen we hier ook.

In Amsterdam is er momenteel nog een waarneembare beperking van het voorzieningenniveau in de stegen tot prostitutiegerelateerd (zie Figuur 11).

In Venetië zien we dat dat ook anders kan. Daar hebben restaurants en winkels er hun (tweede) entree. De zuidzijde van de steeg is vrijwel geheel in bezit van een hotel. De eigenaresse heeft evenwel gezegd voorstander te zijn van het – op zijn minst – proberen open te stellen van de steeg.

De lounge van het hotel heeft nu een (nood-)uitgang in de steeg. Achter de gevel aan de noordzijde bevinden zich onder meer een pizzeria, tattooshop en café. Deze drie etablissementen kunnen zonder al te veel gedoe een tweede ingang aan de steeg realiseren (Figuur 12). Er is zelfs ruimte voor een 'langsbank' hier en daar.

Voorwaarde om deze steeg open te stellen is wel dat deze etablissementen meewerken en ook daadwerkelijk ingangen, of op zijn minst aantrekkelijke etalages, maken in de steeg.

Hiervoor kunnen we ze een financiële stimulans in het vooruitzicht stellen. Ze moeten immers kosten maken om hun inrichting aan te passen.

1

Venetiaanse model

In deze discussie introduceer ik de term 'Venetiaans model'.

Dit model gaat uit van de grote hoeveelheid smalle stegen in Venetië die daar vrijwel zonder uitzondering schoon en veilig zijn. Belangrijkste kenmerk van dit model is de enorm grote hoeveelheid passanten door de stegen (wandelaars).

In Venetië liggen de entrees van restaurants, cafés, winkels en hotels in dergelijke stegen. Soms gaat het om tweede ingangen omdat het etablissement ook grenst aan een iets breder straatje. Ook zijn de gevels van deze etablissementen in de stegen voorzien van ramen, etalages en verlichting.

Figuur 1. Monnikendwarsstraat.

Figuur 2. (...) Huidenvettersloot.

Figuur 3. Wijngaardstraatje.

Figuur 4. Waterpoortsteeg.

Figuur 5. (...) Huidenvettersloot.

Figuur 6. Monnikendwarstraat.

Figuur 7. Pilotproject open te stellen stegen. Wijngaardstraatje, Vredenburgsteeg/Spooksteeg/Waterpoortsteeg.

Figuur 8. Uitzicht dat nu nog ‘volstrekt onbekend’ is, gezien vanaf de brug tussen Vredenburgersteeg en Spooksteeg.

Figuur 9. Terras op de kop van de Oudezijds Achterburgwal.

Figuur 10. Brug over de Oudezijds Achterburgwal.

Figuur 11. Trompettersteeg (links)

Zolang er maar iets te doen is in een steeg blijft het schoon en komen er bezoekers. In plaats van bordeelgangen kunnen het natuurlijk ook winkels of restaurants zijn.

Figuur 12. Ingang Wijngaardstraatje in de Warmoesstraat.

De etablissementen links en rechts kunnen zonder veel problemen ingangen in de steeg realiseren.